

Zikavirus: een bedreiging voor veilig bloed?

e-Progesa. “Maar bloed uit de SBFB is zeer kostbaar”, aldus Jessie Luken, en dat merkt de klant natuurlijk direct. “De prijsstelling heeft onder meer te maken met de kosten voor onderhoud en bewaren van de voorraad en training van personeel. In nauw overleg met de Landelijke Gebruikersraad is Sanquin een project gestart om de SBPB kosten-efficiënter te maken. Onderdeel daarvan is het verminderen van de voorraad ingevroren bloedproducten.”

“Wij kunnen nu een betere service leveren: meer vers bloed, dat voor de klant veel goedkoper is, want we berekenen hiervoor nu nog de normale prijs”, benadrukt Rianne Koopman. Volgens haar is ingevroren bloed absoluut goed en veilig. “Wel moeten we voor het invriezen glycerol aan het product toevoegen. Dat moet er voorafgaand aan levering uitgewassen worden. Je ziet niet heel veel meer transfusiële reacties na het toedienen van bloed dat is ingevroren geweest. De opbrengst is soms wel wat minder, omdat met het uitwassen soms wat erythrocyten kapot kunnen gaan. Het blijft een gemanipuleerd product. Vers bloed is altijd te prefereren en is vele malen goedkoper.”

Meedenken

Een nadeel van vers bloed is dat de levering iets langer duurt. Het bloed uit de SBFB kan in een halve dag ter plekke zijn. Als je een donor moet oproepen, is met oproepen, bloed afnemen, bewerken en testen minimaal een dag gemoeid. Daarom kan bij ernstige spoed altijd een beroep worden gedaan op de voorraad van de SBFB. Maar zodra er een patiënt is met gecompliceerde serologie waarvan vooraf in te schatten is dat er mogelijk transfusie nodig kan zijn, is het prettig als aanvragers anticiperen op het aanvragen van vers zeldzaam bloed.

Jessie Luken: “Laat het ons tijdig weten. Je kunt de Unit Transfusiegeneskunde altijd bellen voor advies. Vaak is er ook aanvullend serologisch onderzoek nodig, dat door het laboratorium Erythrocytenserologie in Amsterdam kan worden verricht. Wij denken graag mee over wat de beste keuze voor de patiënt is.” En dat kan, als vers bloed geen optie is, een product uit de SBFB zijn, of een

zoekopdracht in het buitenland. “Want wij hebben goede internationale contacten”, besluit Fikreta Danovic.

Rianne Koopman (Veldhoven, 1961) studeerde geneeskunde in Nijmegen van 1979 tot 1986. Daarna specialiseerde ze zich tot internist en werkte van 1993 tot 2003 als staf lid op de afdeling Hemostase/Trombose (later Vasculaire geneeskunde) in het AMC. Sinds 2003 werkt ze bij de Unit Transfusiegeneskunde van Sanquin, waar ze manager is van de regio's Noordwest en Noordoost.
r.koopman@sanquin.nl

Fikreta Danovic (Bijeljina, Bosnië, 1955) is vijftien jaar werkzaam bij Sanquin. Ze studeerde geneeskunde in Bosnië, waar ze zich specialiseerde als transfusiearts. Na haar komst in Nederland in 1996 moest ze een deel van haar medische opleiding opnieuw doen. In 2001 maakte ze een nieuwe start als donorarts bij de voormalige Bloedbank Midden-Nederland (Utrecht). Sinds 2003 werkt ze als transfusiearts bij de Unit Transfusiegeneskunde van Sanquin in Amsterdam.
f.danovic@sanquin.nl
www.linkedin.com/in/fikreta-danovic-74908bb9

Jessie Luken (Obdam, 1980) studeerde geneeskunde aan de VU en volgde de opleiding tot huisarts. In 2011 kwam ze in dienst bij Sanquin in Amsterdam. Ze werkt er als transfusiearts bij de Unit Transfusiegeneskunde en het laboratorium Erythrocytenserologie. Ze werkt aan een promotieonderzoek binnen het project 'Blood match'.
j.luken@sanquin.nl
www.linkedin.com/in/jessie-luken-3573762b

Het zikavirus grijpt in Latijns-Amerika om zich heen. Ook in Afrika en Azië wordt het zikavirus overgedragen naar de mens, maar niet zo omvangrijk als momenteel in Latijns-Amerika. In Europa zijn er geen gebieden waar overdracht van zikavirus heeft plaatsgevonden of plaatsvindt. De steekmuggen die zikavirus kunnen verspreiden komen in Europa lokaal voor, maar verspreiden het zikavirus tot op heden niet. In theorie is het mogelijk dat uitbraken van zikavirus zich op enig moment ook in Europa gaan voordoen. In de meeste gevallen verloopt een infectie met het zikavirus zonder ziekteverschijnselen. Ongeveer één op de vier mensen die besmet raakt met het virus krijgt wel ziekteverschijnselen. Deze ontstaan binnen zeven dagen na besmetting en zijn meestal mild van aard. Na enkele dagen is de infectie voorbij. Er zijn sterke aanwijzingen dat een infectie met het zikavirus tijdens de zwangerschap schadelijk kan zijn voor het ongeboren kind. Vanwege de uitbraak van het zikavirus wordt zwangere vrouwen en vrouwen die zwanger willen worden, uit voorzorg, geadviseerd om met een arts de noodzaak van een reis naar de gebieden waar het zikavirus actief is goed te overleggen en uitstel te overwegen van reizen die niet noodzakelijk zijn¹.

Bloeddonors

Nederlandse bloeddonors kunnen het zikavirus oplopen als zij buiten Europa verblijven. Ook vanwege andere infectieziekten die buiten Europa voorkomen, zoals West-Nijlkoorts, chikungunya en dengue (knokkelkoorts), neemt Sanquin geen bloed of bloedcomponenten af bij donors die recent buiten Europa zijn geweest. De uitstelperiode die in acht wordt genomen is ten minste vier weken en daarmee ruimschoots langer dan de duur van een zika-infectie. Door deze donorselectiemaatregel is het zikavirus op dit moment geen gevaar voor de veiligheid van bloedproducten van Sanquin Bloedbank en evenmin voor de veiligheid van plasmageneesmiddelen van Sanquin Plasma Products BV.

¹ www.rivm.nl/Onderwerpen/Z/Zikavirus/Zikavirus_en_zwangerschap, geraadpleegd 12 februari 2016